

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ—ΑΝΑΠΗΡΙΑ—ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

Υπό την αιγίδα
του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου

2-4 Νοεμβρίου 2023

Θεολογική Σχολή ΑΠΘ (αμφιθέατρο Γ')

Η προσβασιμότητα ως σημαντικό κοινωνικό αγαθό και βασικό ανθρώπινο δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία έχει βρεθεί στο επίκεντρο των συζητήσεων κατά τα τελευταία χρόνια. Η ίδια στροφή κι ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για τη θέση των ατόμων με ειδικές ανάγκες παρατηρείται επίσης και στις διάφορες χριστιανικές παραδόσεις. Η συζήτηση στον εκκλησιαστικό χώρο εστιάζει κυρίως στην ποιμαντική και συμβουλευτική στήριξη που μπορεί και πρέπει να παρέχει η κάθε εκκλησιαστική κοινότητα στα άτομα με αναπηρία αλλά και γενικότερα στο θεολογικό προβληματισμό για την θέση αυτών των ατόμων μέσα στην Εκκλησία. Τα κύρια ερωτήματα είναι κατά πόσο και με ποιους τρόπους μπορεί να γίνεται «προσβάσιμη» η ζωή της εκκλησιαστικής κοινότητας με τις ποικίλες εκφάνσεις στα άτομα με αναπηρία και ποιο είναι το θεολογικό πλαίσιο αποδοχής και περιχώρησης αυτών των μελών της εκκλησιαστικής κοινότητας. Το θέμα της προσβασιμότητας σε αυτήν την περίπτωση καλύπτει ένα ευρύ φάσμα προβληματισμού και αναδεικνύει ένα σημαντικό πεδίο ανάπτυξης ποιμαντικής δράσης και θεολογικού λόγου με σκοπό τη διακονία το ανθρώπου με σεβασμό πάντοτε του ανθρώπινου προσώπου και της ιδιαιτερότητάς του.

Το παρόν, λοιπόν, Συνέδριο κινείται στο πλαίσιο αυτού του προβληματισμού κι έχει ως στόχο του να διερευνήσει, πρώτον, ποιες είναι οι προϋποθέσεις και οι δυνατότητες ανάπτυξης ενός «προσβάσιμου» θεολογικού λόγου στα άτομα με αναπηρία και, δεύτερον, κατά πόσο και με ποιους τρόπους η εκκλησιαστική ζωή και πράξη μπορεί να είναι προσβάσιμη σε ανθρώπους με ποικίλες ειδικές ανάγκες. Σκοπός του συνεδρίου είναι να φέρει σε μία γόνιμη συνάντηση θεολόγους και εκκλησιαστικούς φορείς, εκπροσώπους των ομάδων ατόμων με αναπηρία, ειδικούς στο χώρο της αναπηρίας εκτός του θεολογικού χώρου και επιστήμονες που δραστηριοποιούνται στο χώρο της αναπηρίας, να θέσει και να επεξεργαστεί τους προβληματισμούς που θα προκύψουν από το διάλογο μεταξύ των εμπλεκόμενων συνομιλητών, να προτείνει δράσεις και να διατυπώσει θεολογικές και ποιμαντικές προτάσεις που θα λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των ατόμων με αναπηρία.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πέμπτη 2 Νοεμβρίου 2023

ΑΠΟΓΕΥΜΑ

17.00 Έναρξη

17.00-17.30 Χαιρετισμοί

Εναρκτήρια Συνεδρία

Πρόεδρος: **καθ. Χρυσόστομος Σταμούλης**, Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής, Α.Π.Θ.

17.30-18.00 π. Ιωάννης Χρυσουγής

Εκκλησία και Αναπηρία. Προσβασιμότητα ή συμπερίληψη;

18.00-18.30 Rev. Emmanuel Agius

Challenges and Opportunities of Biotechnology for Persons with Disability

18.30-19.00 Συζήτηση

19.00-21.00 Δεξίωση

Παρασκευή 3 Νοεμβρίου 2023

ΠΡΩΙ

Α' Συνεδρία

Πρόεδρος: Καθ. Απόστολος Κραλίδης, Πρόεδρος Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, ΑΠΘ

9.00-9.20 Luca Marulli

Intellectual Disability: A Brief History from a Literary, Socio-Historical and Theological Perspective

9.20-9.40 Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Το αναστημένο σώμα του Ιησού: ένδοξο και τραυματισμένο. Βιβλική συμβολή στην πρόταση μίας σύγχρονης θεολογίας της αναπηρίας

9.40-10.00 Βασίλειος Τσίγκος

Το “όλον” του ανθρώπου στην Ορθόδοξη Θεολογία

10.00-10.20 Θεόδωρος Γιάγκου

Η αντιμετώπιση της αναπηρίας στην Κανονική Παράδοση της Εκκλησίας

10.20-10.40 Αρχιμ. Ιωάννης Καραμούζης

ΕΦΦΑΘΑ: Ο τρόπος της ποιμαντικής διακονίας των Κωφών

10.40-11.15 Συζήτηση

11.15-12.00 Διάλειμμα

Β' Συνεδρία

Πρόεδρος: Καθ. Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, Α.Π.Θ.

12.00-12.20 Petre Maican

An Outline for a Theological Aesthetic of Disability

12.20-12.40 Katherin Karam McCray

Dependency as Ontology (διαδικτυκά)

12.40-13.00 Δημήτριος Νικολακάκης

Η αναπηρία μέσα από τη σχέση Ιατρικής και Θεολογίας

13.00-13.20 Συζήτηση

ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Γ' Συνεδρία

Πρόεδρος: Καθ. Νίκος Μαγγιώρος, Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας, ΑΠΘ

17.00-17.20 Ευάγγελος Αυγουλάς

Θρησκευτική πίστη και Αναπηρία. Βιωματική Θεώρηση

17.20-17.40 Πρωτ. Αθανάσιος Γκίκας

Ποιμαντικές αναζητήσεις – προτάσεις για την προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ στην εκκλησιαστική ζωή

17.40-18.00 Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

Περιθωριοποίηση και ένταξη ΑΜΕΑ. Κοινωνιολογική και Θεολογική Θεώρηση

18.00-18.20 Ευάγγελος Πεπές

Πρακτικές συμπερίληψης για την ενίσχυση της προσβασιμότητας στην εκκλησιαστική ζωή

18.20-19.00 Συζήτηση

19.00-19.30 Διάλειμμα

Δ' Συνεδρία

Πρόεδρος: Καθ. Μιλτιάδης Βάντσος, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, ΑΠΘ

19.30-19.50 π. Κωνσταντίνος Παπανικολάου

Τρεις ιστορίες – εννέα ερωτήματα

19.50-20.10 Χριστίνα Λάππα

Η αναγκαιότητα υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων με θρησκευτικό – θεολογικό περιεχόμενο σε παιδιά με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μέσω του καθολικού σχεδιασμού μάθησης και της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

20.10-20.30 Μιχάλης Χατζηγιάννης

Η Βίβλος στη Νοηματική: ένα νέο project της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρείας

20.30-21.00 Συζήτηση

Σάββατο 4 Νοεμβρίου 2023

ΠΡΩΙ

8.30-10.00 Θ. Λειτουργία-Ιερός Ναός Αγίας Τριάδος της Θεολογικής Σχολής

10.00-10.30 Δεξίωση

Ε' Συνεδρία

Πρόεδρος: πρωτ. Αθανάσιος Γκίκας, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, ΑΠΘ

10.30-10.50 π. Ηρακλής Φίλιος - Φένια Φίλιου

Η θεολογική κατανόηση του ανθρώπινου προσώπου και η αναπηρία

10.50-11.50 Στρογγυλή τράπεζα – Συζήτηση

11.50-13.20 Workshops

Μαρία Ράντζου - Σωτηρία Καρολίδου

*Παιχνίδια με φως στο σκοτάδι. Αναγνώρισε τον συνάνθρωπό σου.
Τεχνικές του μαύρου θεάτρου και συμπερίληψη*

Ευάγγελος Πεπές - Ελένη Κωνσταντινίδου

Προσβασιμότητα και Εκκλησιαστική Ζωή: «Καλές Πρακτικές»

13.20- 13.40 Συμπεράσματα - Λήξη

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρωτ. Αθανάσιος Γκίκας

π. Ιωάννης Χρυσουγής

π. Χρήστος Φιλιώτης

Μιλτιάδης Βάντσος

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Ευάγγελος Πεπές

Ιωάννης Λαζαρίδης

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Βασιλική Σγουρνιού

Αικατερίνη Αραμπατζίδου

Παρασκευή Αράπογλου

Μιλτιάδης Ματσούκας

Φωτεινή Μπαδέκα

ΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

- ◆ Ιερολογιώτατος π. Ιωάννης Χρυσουγής, Αρχιδιάκονος του Οικουμενικού Θρόνου
- ◆ Rev. Emmanuel Agius, Καθηγητής Ηθικής Θεολογίας, Καθολική Θεολογική Σχολή, Πανεπιστήμιο της Μάλτας
- ◆ Luca Marulli, Καθηγητής της Καινής Διαθήκης, Προτεσταντική Θεολογική Σχολή Πανεπιστημίου Στρασβούργου
- ◆ Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, Καθηγήτρια Καινής Διαθήκης, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού ΑΠΘ
- ◆ Βασίλειος Τσίγκος, Καθηγητής Δογματικής, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού ΑΠΘ
- ◆ Θεόδωρος Γιάγκου, Καθηγητής Κανονικού Δικαίου, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού ΑΠΘ
- ◆ Αρχιμ. Ιωάννης Καραμούζης, Αρχιγραμματεύς της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος
- ◆ Petre Maican, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Researcher at Institute of Eastern Christian Studies, Πανεπιστήμιο Radboud University (Ολλανδία)
- ◆ Katherin Karam McCray, Υποψ. Δρ Θρησκευτική Ηθική, Πανεπιστήμιο του Toronto, USMC (Καναδάς)
- ◆ Δημήτριος Νικολακάκης, Καθηγητής Εκκλησιαστικού Δικαίου, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού ΑΠΘ
- ◆ Ευάγγελος Αυγουλάς, Μέλος ΔΣ του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και Πρόεδρος της Μη Κερδοσκοπικής Οργάνωσης «Με Άλλα Μάτια»
- ◆ Πρωτ. Αθανάσιος Γκίκας, Καθηγητής Ποιμαντικής και Εξομολογητικής, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού ΑΠΘ
- ◆ Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, Καθηγητής Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού ΑΠΘ
- ◆ Ευάγγελος Πεπές, Επικ. Καθηγητής Χριστιανικής Παιδαγωγικής, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού
- ◆ Οικονόμος Κωνσταντίνος Παπανικολάου, Δρ. Πανεπιστημίου Winchester
- ◆ Χριστίνα Λάππα, Δρ. Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

- ♦ Μιχάλης Χατζηγιάννης, Θεολόγος, Διευθυντής Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας
 - ♦ Πρωτ. Ηρακλής Φίλιος, Θεολόγος- Βαλκανιολόγος
 - ♦ Φένια Φίλιου, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής
 - ♦ Μαρία Ράντζου, Επικ. Καθηγήτρια Κατηχητικής και Χριστιανικής Παιδαγωγικής, Τμήμα Θεολογίας ΑΠΘ
 - ♦ Σωτηρία Καρολίδου, υπ. Δρ., Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής
 - ♦ Ελένη Κωνσταντινίδου, υπ. Δρ., Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής
-

Η επιστημονική επιτροπή ευχαριστεί θερμά τους χορηγούς του συνεδρίου:

- ♦ ΕΛΚΕ ΑΠΘ
- ♦ Ιερά Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μ. Βρετανίας
- ♦ Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπεδίου Αγίου Όρους
- ♦ Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας Αγίου Όρους
- ♦ Ιερά Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως
- ♦ Ιερά Μητρόπολη Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς
- ♦ Ιερά Μητρόπολη Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος

Καθώς και τους χορηγούς επικοινωνίας:

- ♦ ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ
- ♦ ORTHODOXIA AGENCY NEWS